

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Historia
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Formy arkusza:</i>	MHIP-R0-100, MHIP-R0-200, MHIP-R0-300, MHIP-R0-400, MHIP-R0-660, MHIP-R0-700, MHIP-R0-Q00, MHIP-R0-Z00, MHIU-R0-100
<i>Termin egzaminu:</i>	11 czerwca 2024 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024 ¹	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	II. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu. Zdający: 4) rozpoznaje najważniejsze osiągnięcia kulturowe starożytnych cywilizacji Bliskiego [...] Wschodu. (PP) III. Świat starożytnych Greków. Zdający: 5) rozpoznaje osiągnięcia kulturowe starożytnych Greków. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do ilustracji.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: A

Przykładowe uzasadnienie: Tekst odnosi się do realiów starożytnej Grecji [starożytnych Aten], o czym świadczą informacje o obowiązywaniu tam praw Drakona i praw Solona. Pismo charakterystyczne dla tej cywilizacji przedstawiono na ilustracji oznaczonej literą A, gdzie widoczny jest alfabet grecki. [Na tabliczce oznaczonej literą B widnieje pismo klinowe, które nie było wytworem cywilizacji greckiej].

Zadanie 2.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Świat starożytnych Greków. Zdający: 3) opisuje różne formy ekspansji w świecie greckim ([...] wojny grecko-perskie [...]). (PP)

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. z 2022 r. poz. 1246).

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do informacji z obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

W tekście ze źródła 1. znajdujemy informacje o tym, że np. dowódcą Ateńczyków w bitwie z Persami był Miltiades, że Grecy pokonali Persów – obie świadczą, że tekst dotyczy bitwy pod Maratonem. Na planie zaś znajdujemy informację o Leonidasie, co sugeruje bitwę w Wąwozie Termopilemskim, przegraną przez Greków.

Zadanie 2.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Świat starożytnych Greków. Zdający: 2) porównuje organizację społeczeństwa Aten i Sparty oraz formy ustrojowe greckich polis; 3) opisuje różne formy ekspansji w świecie greckim ([...] wojny grecko-perskie [...]). (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź niepełną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 3. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 6) rozpoznaje osiągnięcia kulturowe starożytnych Rzymian. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do tekstu i wybranej fotografii.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: A

Przykładowe uzasadnienie:

W teście przedstawione zostały cechy charakterystyczne amfiteatru rzymskiego, np. arena, na której mogli walczyć gladiatorzy z dzikimi zwierzętami, znajdujące się w bezpiecznej odległości miejsca dla publiczności, podziemia, gdzie trzymano zwierzęta. Na fotografii A widoczne są pozostałości areny oraz podziemnych kanałów opisanych w źródle 1, a także widowni rozmieszczonej wokół areny.

Zadanie 4. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 1) charakteryzuje przemiany ustrojowe [...] w państwie rzymskim doby republiki oraz cesarstwa, z uwzględnieniem roli Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

Zadanie 5.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	VIII. Gospodarcze i społeczne realia średniowiecznej Europy. Zdający: 1) charakteryzuje funkcjonowanie władzy, struktur społecznych i gospodarki w systemie feudalnym. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Hołd lenny

Zadanie 5.2. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	VIII. Gospodarcze i społeczne realia średniowiecznej Europy. Zdający: XIII. Kultura średniowiecza. Zdający: 1) charakteryzuje funkcjonowanie władzy, struktur społecznych i gospodarki w systemie feudalnym. (PP)

Zasady oceniania

2 pkt – za podanie nawy postaci A i B oraz podanie po jednej powinności osoby oznaczonej literą A wobec osoby oznaczonej literą B oraz jednej powinności osoby oznaczonej literą B wobec osoby A.

1 pkt – za podanie nawy postaci A albo B oraz podanie jednej powinności osoby oznaczonej literą A wobec osoby oznaczonej literą B albo jednej powinności osoby oznaczonej literą B wobec osoby A.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązaniaPostać oznaczona literą A:

Nazwa – senior

Przykład powinności – Senior zobowiązywał się do opieki (protekcji) względem wasala.

Postać oznaczona literą B:

Nazwa – wasal

Przykład powinności – Wasal zobowiązywał się przede wszystkim do wierności seniorowi (do niesienia mu pomocy zbrojnej).

Zadanie 6. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XIII. Kultura średniowiecza. Zdający: 4) charakteryzuje sztukę romańską [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym cechę stylu.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

Rozstrzygnięcie: A

Przykładowe uzasadnienie:

W tekście opisano cechy stylu romańskiego o czym świadczy m. in. plan krzyża łacińskiego, sklepienie kolebkowe, małe okna). Budowla oznaczona literą A jest charakterystyczna właśnie dla tego stylu, co potwierdzają np. małe okna, półokrągły łuk, grube mury).

Zadanie 7. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego;	IX. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Zdający: 2) opisuje zmiany terytorialne państwa polskiego w X–XII w.; 3) rozpoznaje tendencje centralistyczne i decentralistyczne w życiu politycznym państwa polskiego w X–XII w. (PP) 2) dokonuje bilansu panowania władców piastowskich (do 1138 r.). (PR)

Zasady oceniania

2 pkt – za trzy prawidłowe wskazania.

1 pkt – za dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Fragment A – Bolesław II Śmiały

Fragment B – Bolesław I Chrobry

Fragment C – Bolesław III Krzywousty

Zadanie 8. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	X. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego. Zdający: 3) opisuje przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich oraz ocenia społeczno-kulturowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim. (PP)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za sformułowanie poprawnego argumentu.
0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- Charakterystyczna dla miast lokowanych na prawie magdeburskim jest obecność centralnie usytuowanego prostokątnego rynku, co znajduje potwierdzenie na planie.
- Charakterystyczna dla miast lokowanych na prawie magdeburskim jest prostokątna i regularna siatka ulic, co znajduje potwierdzenie na planie.

Zadanie 9.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XV. Czasy renesansu. Zdający: 2) rozpoznaje dokonania twórców renesansowych w dziedzinie kultury. (PP)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłową nazwę stylu wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do jednej widocznej cechy tego stylu.
0 pkt – za odpowiedź niepełną albo błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa stylu: renesans / styl renesansowy

Przykładowe cechy:

- tematyka biblijna
- postaci malowane według wzorów piękna klasycznego ze znajomością anatomii
- antropocentryzm (człowiek w centrum zainteresowania)
- symetryczna, harmonijna kompozycja
- zastosowanie perspektywy zbieżnej umożliwiającej osiągnięcie iluzji przestrzeni

Zadanie 9.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XIV. Odkrycia geograficzne i europejski kolonializm doby nowożytnej. Zdający: 3) charakteryzuje sztukę renesansową. (PP)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – za odpowiedź niepełną albo błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: za namalowanie fresku A

Przykładowe uzasadnienie: Pokwitowanie wystawił Michał Anioł za pomalowanie sklepienia kaplicy papieża Sykstusa, czyli Kaplicy Sykstyńskiej w Watykanie. Fresk A (stworzenie Adama) pochodzi właśnie z Kaplicy Sykstyńskiej, a jego autorem jest Michał Anioł Buonarroti. Nie może to być fresk B (Ostatnia wieczerza), gdyż namalował go Leonardo da Vinci i znajduje się on w Mediolanie.

Zadanie 10.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego;	XX. Pierwsze wolne elekcje i ich następstwa. Zdający: – charakteryzuje sytuację wewnętrzną i międzynarodową Rzeczypospolitej na początku panowania Zygmunta III Wazy. (PR)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do treści źródła.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: zwolenników

Przykładowe uzasadnienie:

Rokosz Zebrzydowskiego był wymierzony przeciwko królowi Zygmuntovi III Wazie i jego polityce. W wierszu znajdują się krytyczne opinie o królu np. „święci się imię Twoje w Szwecji”, „zbawiłeś nas od panowania swego”.

Zadanie 10.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	III. Dzieje nowożytne. XVIII. Państwo polsko-litewskie w czasach ostatnich Jagiellonów. Zdający: 3) omawia polską specyfikę w zakresie [...] życia gospodarczego [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Była to forma podatku od gruntu uprawnego (inaczej poradlne).

Zadanie 10.3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XX. Pierwsze wolne elekcje i ich następstwa. Zdający: – charakteryzuje sytuację wewnętrzną i międzynarodową Rzeczypospolitej na początku panowania Zygmunta III Wazy. (PR) XXII. Polityka wewnętrzna i zagraniczna Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. Zdający: 1) omawia konflikty wewnętrzne i zewnętrzne Rzeczypospolitej Obojga Narodów w okresie panowania Wazów (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź niepełną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 11. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXIII. Ustrój, społeczeństwo i kultura Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. Zdający: 2) opisuje sarmatyzm jako ideologię i styl życia szlachty w Rzeczypospolitej Obojga Narodów. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – prawidłowe uzasadnienie zawierające odwołanie do obu portretów.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Na portrecie A na tradycję sarmacką wskazuje strój zwycięskiego wodza – obrońcy ojczyzny (wieniec laurowy na głowie). Na portrecie B na tradycję sarmacką wskazuje charakterystyczny polski strój – kontusz.

Zadanie 12. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XVII. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 3) wyjaśnia genezę i opisuje następstwa rewolucji angielskich. (PP)

Zasady oceniania

2 pkt – za sformułowanie dwóch poprawnych argumentów.

1 pkt – za sformułowanie jednego poprawnego argumentu.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe argumenty

- Cromwell był przeciwnikiem monarchii – na rysunku został przedstawiony w stroju monarszym i z insygniami władzy królewskiej, co mogło być komentarzem do zakresu władzy, jaką posiadał jako Lord Protektor.
- Cromwell jest ukazany jako monarcha, choć w istocie doprowadził do likwidacji monarchii w Anglii (scena ścięcia Karola I Stuarta).
- Herb Cromwella jest trzymany przez diabły, co sugeruje, że służy złu.

Zadanie 13. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].	XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Zdający: 1) przedstawia decyzje kongresu wiedeńskiego [...] z uwzględnieniem podziału ziem polskich. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do tekstu i wybranej mapy.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

RozwiązanieRozstrzygnięcie: A

Przykładowe uzasadnienie: W tekście jest informacja o tym, że państwo powstało mocą postanowień kongresu wiedeńskiego – a więc mowa o Królestwie Polskim (tzw. królestwie kongresowym, kongresówce). Granice to państwa przedstawiono na mapie oznaczonej literą A (Kraków i Poznań znajdowały się poza jego granicami).

Zadanie 14.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Zdający: 2) wyjaśnia genezę powstania listopadowego i opisuje jego następstwa. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Zasada suwerenności narodu / ludu

Zadanie 14.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Zdający: 2) wyjaśnia genezę powstania listopadowego i opisuje jego następstwa. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 14.3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Zdający: 2) wyjaśnia genezę powstania listopadowego i opisuje jego następstwa. (PP)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie konsekwencji.
0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Wskutek detronizacji cara nastąpiło zerwanie unii personalnej między Królestwem Polskim a Cesarstwem Rosyjskim i wybuchła wojna między tymi państwami.

Zadanie 15. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej [...]. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Zdający: 3) przedstawia przebieg rewolucji przemysłowej w Europie i Stanach Zjednoczonych [...]. (PP)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za dwa prawidłowe wskazanie.
0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Wynalazek powstały najwcześniej – B
Wynalazek powstały najpóźniej – D

Zadanie 16. (0–3)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Chronologia historyczna. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej [...]; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) rozpoznaje rodzaje źródeł, ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy. 	<p>XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) wyjaśnia przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych. (PP) <p>XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) charakteryzuje nowe prądy ideowe i kulturowe [...]. (PP)

Zasady oceniania

- 3 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie wymowy rysunku wraz z interpretacją dwóch elementów graficznych oraz przedstawienie kontekstu historycznego.
- 2 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie wymowy rysunku wraz z interpretacją dwóch elementów graficznych bez przedstawienia kontekstu historycznego ALBO za prawidłowe wyjaśnienie wymowy rysunku wraz z interpretacją jednego elementu graficznego oraz przedstawienie kontekstu historycznego.
- 1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie wymowy rysunku wraz z interpretacją jednego elementu graficznego bez przedstawienia kontekstu historycznego.
- 0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Rysunek zwraca uwagę na problem niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych w XIX wieku, który stał się główną przyczyną rozłamu między stanami północnymi a stanami południowymi. Czarnoskóry mężczyzna symbolizujący kwestię niewolnictwa rozdiera mapę Stanów Zjednoczonych na część północną i południową, co może stanowić aluzję do wojny secesyjnej (domowej), jaka wybuchła w USA w latach 60. XIX wieku.

Zadanie 17. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XLI. Walka o odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Zdający: 3) charakteryzuje proces kształtowania się polskiej granicy z Niemcami, z uwzględnieniem powstania wielkopolskiego, powstań śląskich i plebiscytów (PP)

Zasady oceniania

2 pkt – za trzy prawidłowe wskazania.

1 pkt – za dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1 – P

2 – F

3 – P

Zadanie 18.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XLII. Dzieje polityczne II Rzeczypospolitej. Zdający: 2) wyjaśnia przyczyny przewrotu majowego, charakteryzuje jego przebieg oraz ocenia skutki ustrojowe [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

zamach/przewrót majowy; zamach stanu Józefa Piłsudskiego

Zadanie 18.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XLII. Dzieje polityczne II Rzeczypospolitej. Zdający: 2) wyjaśnia przyczyny przewrotu majowego, charakteryzuje jego przebieg oraz ocenia skutki ustrojowe [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do źródła.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

PPS poparła zamach stanu Piłsudskiego, a gazeta przedstawia zamachowców w negatywnym świetle jako „buntowników” i „rokoszan”.

Zadanie 19. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Zdający: 1) wyjaśnia genezę powstania państwa sowieckiego i charakteryzuje jego politykę wewnętrzną i zagraniczną w okresie międzywojennym. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do danych z wykresu.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwisko: kolektywizacja

Przykładowe wyjaśnienie:

Skutkami kolektywizacji było zwiększenie liczby sowchozów i kołchozów (gospodarstw kolektywnych) z 2,8% w roku 1928 do 95,8% w roku 1937 kosztem gospodarstw prywatnych (indywidualnych).

Zadanie 20. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Zdający: 4) charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną III Rzeszy w latach trzydziestych. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do treści rysunku.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

Wymowa rysunku jest krytyczna pod adresem polityki hitlerowskich Niemiec. Hitler jako św. Mikołaj wrzuca do worka z napisem „Niemcy ponad wszystko” kolejne kraje europejskie, co jest sugestią rosnącego apetytu III Rzeszy na ekspansję w Europie.

Zadanie 21.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XLV. Świat na drodze do II wojny światowej. Zdający: 2) charakteryzuje i ocenia [...] wojnę domową w Hiszpanii i jej uwarunkowania. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Wojna domowa w Hiszpanii

Zadanie 21.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XLV. Świat na drodze do II wojny światowej. Zdający: 2) charakteryzuje i ocenia [...] wojnę domową w Hiszpanii i jej uwarunkowania. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Tak

Przykładowe uzasadnienie:

Tekst traktuje o wojnie domowej w Hiszpanii, o czym świadczą informacje np. o stronach konfliktu (faszyści, komuniści), udziale międzynarodówki komunistycznej. Obraz Picassa nawiązuje do jednego z wydarzeń, które miało miejsce podczas tej wojny, tj. bombardowania miasta Guernica.

Zadanie 22. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XLVIII. Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką. Zdający: 6) charakteryzuje postawy polskiego społeczeństwa wobec polityki okupantów oraz wymienia przykłady heroizmu Polaków, w tym: Witolda Pileckiego [...]. (PP) XLIX. Niemiecka polityka eksterminacji. Zdający: 5) charakteryzuje postawy społeczeństwa polskiego i społeczności międzynarodowej wobec Holokaustu, z uwzględnieniem „sprawiedliwych”, na przykładzie Ireny Sendlerowej [...]. (PP) L. Działalność władz Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie i w okupowanym kraju. Zdający: 1) ocenia rolę wielkich postaci polskiej polityki z okresu II wojny światowej, w tym: [...] Władysława Andersa [...]. (PR)

Zasady oceniania

2 pkt – za trzy prawidłowe wskazania.

1 pkt – za dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A – [Irena] Sendlerowa / Sendler

B – [Władysław] Anders

C – [Witold] Pilecki

Zadanie 23. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XLVII. II wojna światowa i jej etapy. Zdający: 6) opisuje uwarunkowania militarne i polityczne konferencji Wielkiej Trójki (Teheran, Jałta, Poczdam) i przedstawia ich ustalenia. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu fotografii.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Tak

Przykładowe uzasadnienie:

Obie fotografie dokumentują konferencję aliantów w Poczdamie. Na fotografii A widać W. Churchilla (Wielka Brytania), H. Trumana (USA) i J. Stalina (ZSRS). Na drugiej fotografii widać nowego premiera Wielkiej Brytanii, który na skutek wyborów zastąpił Churchilla (C. Atlee).

Zadanie 24. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego;	L. Działalność władz Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie i w okupowanym kraju. Zdający: 5) charakteryzuje organizację i cele Polskiego Państwa Podziemnego. (PP) LV. Proces przejmowania władzy przez komunistów w Polsce (1944–1948). Zdający:

	3) charakteryzuje okoliczności i etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów. (PP)
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie różnicy.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Różnica w wizjach polega na tym, że w źródle 1. postulowano powrót do granicy wschodniej ustalonej traktatem ryskim, natomiast w źródle 2. została zapowiedziano zmianę tej granicy Polski (przesunięcie jej na zachód, na tzw. linię Curzona).

Zadanie 25. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	LI. Świat po II wojnie światowej. Początek zimnej wojny. Zdający: 5) charakteryzuje powojenny problem niemiecki. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do źródła.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa: blokada Berlina / I kryzys berliński / most powietrzny

Przykładowe uzasadnienie:

Mapa przedstawia trasy lotniczego zaopatrzenia w podstawowe produkty dla mieszkańców zachodnich sektorów Berlina, które zostały odcięte od lądowych dróg zaopatrzenia przez ZSRR. Kryzys miał miejsce w latach 1948–1949.

Zadanie 26.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego;	LVI. Stalinizm w Polsce i jego erozja. Zdający: 3) wyjaśnia przyczyny i następstwa poznańskiego Czerwca oraz znaczenie wydarzeń październikowych 1956 roku. (PP)

2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Poznań

Zadanie 26.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	LVI. Stalinizm w Polsce i jego erozja. Zdający: 3) wyjaśnia przyczyny i następstwa poznańskiego Czerwca oraz znaczenie wydarzeń październikowych 1956 roku. (PP) 3) charakteryzuje przejawy odwilży popaździernikowej.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź zawierającą odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

O ile w przemówieniu ze źródła 1. winą za „krwawe zajścia” obciążano ośrodki zewnętrzne i wewnętrzną reakcję a także znalazły się groźby siłowego rozwiązania kryzysu, to przemówieniu ze źródła 2. jako źródło protestów wskazano już błędy i wypaczenia w łonie partii komunistycznej – świadczyło to o odejściu od stalinowskiej retoryki.

Zadanie 26.3. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	LVI. Stalinizm w Polsce i jego erozja. Zdający: 3) wyjaśnia przyczyny i następstwa poznańskiego Czerwca oraz znaczenie wydarzeń październikowych 1956 roku. (PP) 3) charakteryzuje przejawy odwilży popaździernikowej.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Odwilż / przemiany popaździernikowe

Zadanie 27. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	LVIII. Dekada 1981–1989. Zdający: 2) charakteryzuje postawy Polaków wobec stanu wojennego, przedstawia formy oporu społecznego [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

RozwiązanieRozstrzygnięcie: źródło 2.Przykładowe uzasadnienie:

Przed wprowadzeniem stanu wojennego NSZZ „Solidarność” był już legalnie zarejestrowany, natomiast WRON odnosi się do Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego – organu, który wprowadził stan wojenny w Polsce.

Zadanie 28. (0–15)

	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
Temat 1.	<p>I. Chronologia historyczna. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy. 	<p>XII. Polska w XIV–XV w. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje proces zjednoczeniowy i rozwój terytorialny państwa polskiego w XIV–XV w.; 2) charakteryzuje rozwój monarchii stanowej w Polsce, uwzględniając strukturę społeczeństwa polskiego w późnym średniowieczu i rozwój przywilejów szlacheckich; 3) wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami i Litwą w XIV–XV w.; 4) charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej. (PP) <p>3) dokonuje bilansu panowania władców panujących w Polsce w XIV i XV w.;</p> <p>4) ocenia politykę dynastyczną Jagiellonów w XV w.</p>
Temat 2.	<p>I. Chronologia historyczna. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy. 	<p>XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przedstawia decyzje kongresu wiedeńskiego w odniesieniu do Europy i świata, z uwzględnieniem podziału ziem polskich; 2) opisuje funkcjonowanie systemu wiedeńskiego i charakteryzuje próby jego podważenia. (PP) <p>1) ocenia rolę Świętego Przymierza;</p> <p>2) charakteryzuje ruchy społeczne i niepodległościowe w I poł. XIX w. (PR)</p>

Temat 3.	<p>I. Chronologia historyczna. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy. 	<p>XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyjaśnia genezę powstania państwa sowieckiego i charakteryzuje jego politykę wewnętrzną i zagraniczną w okresie międzywojennym; 2) wyjaśnia genezę faszyzmu i charakteryzuje faszystowskie Włochy; 3) charakteryzuje drogę Hitlera do władzy w Niemczech; 4) charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną III Rzeszy w latach trzydziestych; 5) porównuje funkcjonowanie aparatu terroru w ZSRS i III Rzeszy. (PP) <ol style="list-style-type: none"> 1) porównuje systemy totalitarne charakteryzując ich imperialne cele; 2) wyjaśnia rolę ideologii w systemach totalitarnych i zjawisko kultu jednostki; 3) wyjaśnia przyczyny i opisuje przejawy kryzysu demokracji w okresie międzywojennym; 4) ukazuje skalę wewnętrznych represji w ZSRS w latach 30. (w tym tzw. operację polską NKWD 1937–1938). (PR) <p>XLII. Dzieje polityczne II Rzeczypospolitej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) wyjaśnia przyczyny przewrotu majowego, charakteryzuje jego przebieg oraz ocenia skutki [...]. (PP) 1) porównuje ustrój i rzeczywistość polityczną w II Rzeczypospolitej przed i po przewrocie majowym
----------	--	---

Zasady oceniania

A. NARRACJA HISTORYCZNA			
Funkcjonalność wykorzystania wiedzy historycznej	Poziom argumentacji wypowiedzi	Liczba punktów	Poprawność merytoryczna
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do trzech elementów tematu	• bogata argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	12 pkt	Za błędy merytoryczne będą odejmowane punkty od ogólnej liczby punktów zdobytych przez zdającego w tym kryterium (bez punktów ujemnych): 1–2 błędów merytorycznych (-1 pkt) 3–5 błędów merytorycznych (-2 pkt) powyżej 5 błędów merytorycznych (-3 pkt)
	• bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do trzeciego	11 pkt	
	• bogata argumentacja do jednego elementu tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	10 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	9 pkt	
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do dwóch elementów tematu (trzeci element zrealizowany częściowo funkcjonalnie ALBO niezrealizowany)	• bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego	9 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu, zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych elementów ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego elementu tematu	8 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	8 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego	7 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych	7 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	6 pkt	
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do jednego elementu tematu (pozostałe elementy zrealizowane częściowo funkcjonalnie ALBO niezrealizowane)	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	6 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	5 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych	5 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego z pozostałych	4 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	4 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	3 pkt	
Wiedza historyczna nie została wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do żadnego elementu tematu	• powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	3 pkt	
	• powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	2 pkt	
	• powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	1 pkt	
Niefunkcjonalne wykorzystanie wiedzy historycznej w odniesieniu do całej wypowiedzi ALBO brak wypowiedzi.		0 pkt	

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

B. SPÓJNOŚĆ WYPOWIEDZI	Liczba punktów
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ jest spójna (logicznie uporządkowana).	3 pkt
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ występują w niej drobne zaburzenia w zakresie spójności (logicznego uporządkowana).	2 pkt
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ występują w niej istotne zaburzenia w zakresie spójności (logicznego uporządkowania).	1 pkt
Wypowiedź nie spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów I/LUB jest nieuporządkowana, stanowi zbiór w znacznej mierze niezależnych elementów.	0 pkt

DODATKOWE INFORMACJE DLA EGZAMINATORÓW (KRYTERIUM A – NARRACJA HISTORYCZNA)

1. **Funkcjonalność** wykorzystania wiedzy historycznej ocenia się w odniesieniu do tematu pracy. Zdający musi zająć stanowisko wobec zaprezentowanej tezy oraz je przekonująco uzasadnić, wykorzystując w swojej argumentacji właściwie dobraną wiedzę historyczną z zakresu trzech elementów/obszarów wskazanych w temacie.
- W pełni funkcjonalne** wykorzystanie wiedzy historycznej oznacza przywołanie w wypracowaniu:
 - o adekwatnych (trafnie dobranych, wyselekcjonowanych) do tematu oraz zajętego stanowiska faktów, postaci, procesów historycznych
 - o właściwej dla problematyki określonej tematem wypracowania terminologii historycznej
 które ilustrują tok rozumowania zdającego oraz przekonująco wspierają jego argumentację na poziomie co najmniej zadowalającym.
 - Częściowo funkcjonalne** wykorzystanie wiedzy historycznej ma miejsce wtedy, gdy zdający przedstawił powierzchowną argumentację LUB/I np. w części zasadniczej pracy, obok trafnej argumentacji, w charakterze argumentów/przykładów wykorzystane są treści, które nie są spójne np. ze stanowiskiem zdającego wyrażonym we wstępie albo nie odnoszą się do tezy zawartej w temacie pracy lub nie są związane z tematem.
 - Wiedza historyczna **nie jest wykorzystana funkcjonalnie**, jeżeli zdający bezrefleksyjnie referuje/odtwarza wszystko, co pamięta z danego problemu, ale nie odnosi się do tezy zawartej w temacie LUB jego argumentacja jest sprzeczna z zajęтым stanowiskiem.
2. **Argumentacja** to udowodnienie tezy/opinii/stanowiska przedstawionego przez zdającego za pomocą argumentów.
- Bogata argumentacja** – to argumentacja rzeczowa, pogłębiona, poparta trafnie dobraną i szczegółową faktografią oraz adekwatną do omawianych zagadnień terminologią; szeroka, stanowiąca – jako całość – wnikliwą analizę problemu sformułowanego w temacie.
Za bogatą argumentację w odniesieniu do jednego elementu tematu przyznajemy 4 pkt.
 - Zadowalająca argumentacja** – to argumentacja rzeczowa, poparta prawidłową faktografią i terminologią, zawiera elementy refleksji / głębszego namysłu nad problemem.
Za zadowalającą argumentację w odniesieniu do jednego elementu tematu przyznajemy 3 pkt.
 - Powierzchniowa argumentacja** – to argumentacja oparta na uogólnieniach, niewnikająca w istotę rzeczy, mało dokładna, w większości wsparta podstawową faktografią i terminologią, czasami niepoparta przykładami .
Za powierzchowną argumentację w odniesieniu do jednego elementu tematu przyznajemy 1 pkt.

3. **Błędy merytoryczne** to ewidentne pomyłki zdających w zakresie:

- a) chronologii – błędne sytuowanie w czasie wydarzeń, procesów, postaci historycznych (np. *W połowie XV wieku epidemia dżumy, zwana czarną śmiercią, zakończyła się śmiercią około 1/3 liczby mieszkańców Europy.*; *Pod koniec II wojny światowej głównym przeciwnikiem komunistów w walce o władzę w Chinach był przywódca Kuomintangu – Sun Jat-sen*; *Kulminacyjnym momentem wojny secesyjnej była bitwa pod Yorktown*).
- b) terminologii – błędne stosowanie pojęć historycznych (np. *W okresie średniowiecza w Europie dominował ustrój monarchii despotycznych*; *Innym, obok jakobinów, klubem politycznym rewolucyjnego parlamentu we Francji, była żakeria*; *W wielu monarchiach europejskich, w zakresie dziedziczenia tronu, obowiązywała zasada predestynacji*).
- c) ukazywania związków przyczynowo-skutkowych – przypisywanie wydarzeniom historycznym niewłaściwych przyczyn lub skutków (np. *Bezpośrednią przyczyną tzw. nocy listopadowej 1830 roku była branka i polityka Aleksandra Wielopolskiego*; *Na mocy pokoju kończącego Wielką Wojnę z Zakonem Krzyżackim Polska odzyskała Pomorze Gdańskie wraz z Warmią, które to ziemie od tej pory nosiły nazwę Prus Królewskich*.)

DODATKOWE INFORMACJE DLA EGZAMINATORÓW

(KRYTERIUM B – SPÓJNOŚĆ WYPOWIEDZI)

1. Jeżeli praca wypowiedź liczy mniej niż 300 słów, wówczas w tym kryterium przyznajemy 0 pkt.
2. Wypowiedź jest spójna, jeżeli elementy, które ją tworzą (wstęp – część zasadnicza (rozwińcie) – zakończenie), stanowią logiczną i uporządkowaną całość.
3. Wywód jest uporządkowany, jeśli każdy kolejny akapit wynika z poprzedniego, a np. przestawienie akapitów zaburzyłoby tok rozumowania przyjęty przez zdającego.
4. Zaburzenia w spójności mogą wynikać m.in. z:
 - a) błędów logicznych, w tym np. zbyt daleko idących uogólnień, nieuzasadnionych wniosków (np. wnioski w zakończeniu pracy nie wynikają z przeprowadzonego rozumowania), sprzecznych stwierdzeń
 - b) odstępstw od podporządkowania wyводу myśli przewodniej, np. wypracowanie zawiera niefunkcjonalne fragmenty stanowiące niezwiązane z tematem wątki poboczne
 - c) zredagowaniu wstępu lub rozwinięcia, lub zakończenia, lub akapitu, które nie pasują logicznie do pozostałej części wypracowania, nie łączą się logicznie z poprzedzającą je częścią / poprzedzającym je akapitem
 - d) rozwijania jednocześnie więcej niż jednego wątku („zazębiana” się wątków)
 - e) pomijania pośrednich ogniw rozumowania, tzw. skróty myślowe
 - f) wprowadzenia treści nieistotnych, zbędnych dla pracy, bez związku/pozostających w wątpliwym związku z tematem/wywodem
 - g) wprowadzania dygresji stosowanych niefunkcjonalnie
 - h) przerywania toku myślenia zbędnymi zdaniem.
5. Błędy w spójności wewnątrz akapitów oznaczają np. nielogiczne połączenia zdań w akapicie oraz brak zastosowania w nim wskaźników zespolenia.
6. Błędy w spójności między akapitami oznaczają nielogiczne powiązanie danego akapitu z poprzednim lub poprzednimi akapitami oraz brak zastosowania wskaźników zespolenia między akapitami.